

Tatabányai Árpád Gimnázium

Helyi tanterv

HT4-2013 és HT6-2013

Négy és hat évfolyamos gimnázium

Vizuális kultúra
Specializáció

Utolsó módosítás: 2014.08.26.

VIZUÁLIS KULTÚRA

Specializáció

11-12. évfolyam

Célok és feladatok

A vizuális kultúra középszintű érettségi vizsga követelményeinek megfelelő tudás és jártasság elsajátítása. Legyen az általános műveltséghez szükséges vizuális ismeretek birtokában, megfelelő jártasságokkal, készségekkel, képességekkel rendelkezzen mind a vizuális alkotás, mind a befogadás területén, mely alkalmassá teszi a mindennapi életben szükséges ismeretek felhasználására és azok képesség szintű alkalmazására.

- A vizuális jelenségek megfigyelése, széles körű elemző vizsgálata, esztétikai és kommunikációs szempontok szerinti megítélése.
- A vizuális nyelv elemeinek ismerete és megfelelő használata, valamint ezen ismeretek segítségével vizuális alkotások elemzése.
- A különböző köznapi és művészi vizuális közlésformák alkalmazása, továbbá sajátos és közös vonásainak bemutatása, sokrétű értelmezése, kritikus megítélése.
- A köznapi vizuális kommunikáció során értelmezhető vizuális közlések létrehozása a közlés céljának megfelelőformában és alkalmas technikával.
- Tárgyak, vizuálisan érzékelhető jelenségek ábrázolása, valamint elképzelt dolgok, elvont gondolatok, érzések kifejezése különböző vizuális eszközökkel.
- Tárgyak, a köznapi vizuális környezet elemző vizsgálata, különböző szempontok szerinti megítélése.
- A képzetekben gazdag vizuális képi látásmód alkalmazása és ennek árnyalt vizuális kifejezése.
- Időben és térben eltérő kultúrák és művészeti korszakok művészi értékeire vonatkozó ismereteinek bemutatása, értelmezése és elemzése.
- Megfelelő szintű pszichomotorikus és technikai készségek használata.
- Leíró, értelmező, elemző munkája során a megfelelő közlésformák kiválasztása.
- A vizuális kultúrához kapcsolódó fogalmak, szakkifejezések helyes használata.
- Vizuális problémák önálló, kreatív megoldása, alkotói folyamat bemutatása

11.évfolyam

Éves óraszám: 108 óra

Heti óraszám: 3 óra

Alkotás Vizuális eszközök

Témakör (órakeret)	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
VIZUÁLIS NYELV 18 óra -Vonal -Sík- és térform -Tónus, szín -A vizuális nyelvi elemek viszonyai - Kompozíció, (konstrukció) - Kontraszt, harmónia	<p>A pont, vonal, sík- és térforma, felület adott technikának és adott célnak megfelelő használata.</p> <p>Legalább háromféle minőségű (különböző vastagságú, tónusú, karakterű) a választott eszköznek megfelelő vonal következetes használata szabadkézi rajzban.</p> <p>Az adott célnak (közlés, kifejezés, alkotás) megfelelő kompozíció létrehozása.</p> <p>Kontrasztokkal (szín, tónus, forma, méret, felület) történő kiemelés használata az értelmező ábrázolásban.</p> <p>Színharmóniák, szíkontrasztok (fényárnyék, hideg-meleg, komplementer, magában való, szimultán, mennyiségi, minőségi) használata</p>	
TECHNIKÁK 12 óra -rajzolás -festés -kollázs Nyomtatás Makettezés További technikák	<p>Adott technika adekvát használata.</p> <p>Szabadkézi rajz készítése ceruzával, tollal.</p> <p>-Egyszerű műszaki jellegű rajz készítése szabadkézzel, vagy szerkesztve ceruzával és szerkesztőeszközökkel.</p> <p>Festés akvarellal, temperával.</p> <p>Kollázskészítés..</p> <p>Legalább egy kézi sokszorosító eljárás (nyomtatás) alkalmazása (pl. papírmetszet, linómetszet).</p> <p>plasztikai minőségek létrehozása – agyag, gipsz , alternatív anyagok felhasználásával</p>	

<p>ÁBRÁZOLÁS, LÁTVÁNYÉRTÉ LMEZÉS 21 óra</p> <p>-Arány -Forma,alak, karakter Szerkezet,felépítés ,működés -téri helyzetek - nézőpont termélység</p>	<p>Ábrázoló jellegű rajz készítése során a látvány formáját meghatározó főbb, a felismerhetőséget biztosító jegyek megfigyelése és helyes visszaadása (befoglalóforma, körvonal).</p> <p>Téri helyzetek egyszerű, értelmező jellegű ábrázolása. Tárgyak, objektumok egymáshoz viszonyított téri helyzetének pontos megjelenítése látvány alapján két vagy három dimenzióban.</p> <p>- Látvány alapján tárgyak, objektumok ábrázolása során a nézőpont következetes megtartása. - Beállítás alapján a fény-árnyék hatások segítségével a termélység érzékeltetése (pl.szabadkézi rajzban, festéssel).</p>	
<p>MEGJELENÍTÉS , KÖZLÉS, KIFEJEZÉS, ALKOTÁS 12 óra</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kompozíció - Színhatás - Érzelmek - Folyamat, mozgás - Kép és szöveg - Vizuális információ - Tárgyak és környezet 	<p>Érzelmek, lelkiállapotok értelmezhető vizuális kifejezése szabadon választott vizuális formában.</p> <p>Folyamat, történet bemutatása értelmezhető képsorokban (pl. képregény)</p> <p>. Adott kép(ek) és szövegrészek egymáshoz viszonyított, a célnak megfelelő elrendezése adott képmezőben, hagyományos technikával vagy számítógéppel.</p> <p>Adott tartalomnak leginkább megfelelő betűtípus és kompozíció kiválasztása.</p> <p>Vizuális jelek, szimbólumok egyértelmű, következetes használata (pl. magyarázóközlő rajzokon).</p> <p>Adott funkcióra csomagolás tervezése.</p> <p>Külső és belső terek különböző funkcióra történő berendezésének, átalakításának megtervezése</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális közlésformák, a műelemzés verbális módszerei. <i>Ének-zene:</i> A zenei és vizuális élmények kapcsolata. Zenei kompozíció.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> jelenetek, mozgások, összetett mediális művészeti hatások élményének feldolgozása.</p>

BEFOGADÁS

Vizuális eszközök

<p>MEGJELENÍTÉS SAJÁTÓSSÁGAI 12 óra</p> <ul style="list-style-type: none"> -vizuális nyelvi elemek - térábrázolási módok -vizuális minőségek 	<p>vizuális közlés, kifejezés legfontosabb eszközeinek (pont, vonal, sík- és térformák, felület, tónus, szín, szerkezet/kompozíció, képi motívumok) a vizuális közlésben, kifejezésben betöltött szerepének ismerete és használata az elemzés során.</p>	
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> -látványértelmezés -Vizuális minőségek - Kontrasz,harmónia - Kontextus 	<p>legjellegzetesebb térábrázolási konvenciók felismerése és lényegének ismerete. A termélység-megjelenítés különböző módjainak ismerete Vizuális minőségek differenciált megkülönböztetése szóbeli közlésekben is (pl. tónus/szín; alak/forma; textúra/faktúra/struktúra megkülönböztetése) .</p>	
<p>TECHNIKÁK 6 óra</p>	<p>A vizuális közlés, kifejezés legfontosabb technikáinak felismerése. Ceruzarajz,kréta, pasztell, aquarell,tempera, akryl,tus, pác stb. technikai sajátosságainak megismerése alkalmazása.</p>	

Tevékenységterületek

<p>VIZUÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ 6 óra</p> <ul style="list-style-type: none"> - Folyamat, mozgás, idő - Kép és szöveg - Vizuális információ - Tömegkommunikáció - Médiakategóriák - Fotó, mozgókép 	<p>köznapi és művészi vizuális közlésekben előforduló legfontosabb jelek, jelzések, jelképek, motívumok megfelelő verbális értelmezése.</p> <p>A tömegkommunikáció legfontosabb(auditív, vizuális, audiovizuális) eszközeinek, leggyakoribb formáinak ismerete és megkülönböztetése.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Szöveg és kép viszonya Meggyőző kommunikáció. Ábrák, képek, illusztrációk kapcsolata a szöveggel. <i>Matematika:</i> Rajzolt, illetve tárgyi jelek értelmezése.</p> <p><i>Földrajz:</i> a mindennapi környezetben előforduló jelek, jelzések, a jelekből álló információhoz kapcsolódó kommunikáció.</p>
--	--	--

<p>TÁRGY ÉSKÖRNYEZETKUL TÚRA 6 óra</p>	<p>A tárgyi néprajz és a népművészet fogalmának ismerete. A tárgyról leolvasható információk ismerete. Különböző korokból és kultúrákból származó tárgyak, objektumok (pl. épület, építmény) funkció- és formaelemzése.</p>	<p>– <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> eszközhasználat.</p>
--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - Kézműves és ipari tárgykultúra <li style="padding-left: 20px;">Népművészet - Forma- és Funkcióelemzés 		<p>Lakókörnyezet-életmód. Tárgyak, szerkezetek, rendeltetés.</p> <p>– <i>Biológia-egészségtan:</i> . Környezet fogalmának értelmezése. Helyi természet- és környezetvédelmi problémák felismerése. Környezettudatos magatartás, fenntarthatóság.</p> <p><i>Földrajz:</i> védett hazai és nemzetközi természeti értékek</p>
<p>KIFEJEZÉS KÉPZŐMŰVÉSZET 15 óra</p> <ul style="list-style-type: none"> -Művészeti ágak -Műfajok -Művészettörténeti korszakok, stíluskorszakok -Stílusjegyek -Alkotások és Alkotók - A mű tárgyi és Kulturális környezete 	<p>Művészeti ágak (képzőművészet, építészet és alkalmazott művészetek) legfontosabb jellemzőinek ismerete.</p> <ul style="list-style-type: none"> - A képzőművészet kétdimenziós (festészet, fotó, grafika), háromdimenziós műfajainak (szobrászat, installáció, land art) és időbeli kifejezéssel is bíró műfajainak (mobil szobor, happening, videó, multimédia) ismerete. <p>A művészet nagy stíluskorszakainak, valamint az Európán kívüli kultúrák közül India, Kína, Japán művészete és a prekolumbián kultúrák legfontosabb jellemzőinek ismerete.</p> <p>Adott műalkotások besorolása vagy csoportosítása stílusjegyeik alapján. Stílusjegyek alapján ismeretlen mű meghatározása, besorolása.</p> <p>A legjelentősebb alkotók ismerete, és alkotásaik felismerése és stílusmeghatározása</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> Időmeghatározás. Művészeti korstílusok és irányzatok kötődése a társadalmi, kulturális háttérhez. Társadalmi témák vizuális megjelenítése.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a művészeti ágak mellérendelt viszonyainak megtapasztalása.</p>

		<p><i>Ének-zene:</i> művészettörténe ti és zenetörténeti összefüggések.</p> <p>Internetes portálok</p>
--	--	--

12.évfolyam

Éves óraszám: 93 óra
Heti óraszám: 3 óra

Alkotás Vizuális eszközök

Témakör (órakeret)	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>VIZUÁLIS NYELV 15 óra</p> <p>-Vonal -Sík- és térform -Tónus, szín -A vizuális nyelvi elemek viszonyai - Kompozíció, (konstrukció) - Kontraszt, harmónia</p>	<p>A pont, vonal, sík- és térforma, felület adott technikának és adott célnak megfelelő használata. Legalább háromféle minőségű (különböző vastagságú, tónusú, karakterű) a választott eszköznek megfelelő vonal következetes használata szabadkézi rajzban. Az adott célnak (közlés, kifejezés, alkotás) megfelelő kompozíció létrehozása. Kontrasztokkal (szín, tónus, forma, méret, felület) történő kiemelés használata az értelmező ábrázolásban. Színharmóniák, szíkontrasztok (fényárnyék, hideg-meleg, komplementer, magában való, szimultán, mennyiségi, minőségi) használata</p>	

<p>TECHNIKÁK 9 óra</p> <p>-rajzolás -festés -kollázs Nyomtatás Makettezés További technikák</p>	<p>Adott technika adekvát használata. Szabadkézi rajz készítése ceruzával, tollal.</p> <p>-Egyszerű műszaki jellegű rajz készítése szabadkézzel, vagy szerkesztve ceruzával és szerkesztőeszközökkel. Festés akvarellal, temperával. Kollázskészítés..</p> <p>Legalább egy kézi sokszorosító eljárás (nyomtatás) alkalmazása (pl. papírmetszet, linómetszet).</p> <p>plasztikai minőségek létrehozása – agyag, gipsz , alternatív anyagok felhasználásával</p>	
<p>ÁBRÁZOLÁS, LÁTVÁNYÉRTELMEZÉS 18 óra</p> <p>-Arány -Forma,alak, karakter Szerkezet,felépítés, működés -téri helyzetek - nézőpont termélység</p>	<p>Ábrázoló jellegű rajz készítése során a látvány formáját meghatározó főbb, a felismerhetőséget biztosító jegyek megfigyelése és helyes visszaadása (befoglalóforma, körvonal).</p> <p>Téri helyzetek egyszerű, értelmező jellegű ábrázolása. Tárgyak, objektumok egymáshoz viszonyított téri helyzetének pontos megjelenítése látvány alapján két vagy három dimenzióban.</p> <p>- Látvány alapján tárgyak, objektumok ábrázolása során a nézőpont következetes megtartása. - Beállítás alapján a fény-árnyék hatások segítségével a termélység érzékeltetése (pl.szabadkézi rajzban, festéssel).</p>	
<p>MEGJELENÍTÉS, KÖZLÉS, KIFEJEZÉS, ALKOTÁS 12 óra</p> <p>- Kompozíció - Színhatás - Érzelmek - Folyamat, mozgás - Kép és szöveg - Vizuális információ - Tárgyak és környezet</p>	<p>Érzelmek, lelkiállapotok értelmezhető vizuális kifejezése szabadon választott vizuális formában. Folyamat, történet bemutatása értelmezhető képsorokban (pl. képregény)</p> <p>. Adott kép(ek) és szövegrészek egymáshoz viszonyított, a célnak megfelelő elrendezése adott képmezőben, hagyományos technikával vagy számítógéppel. Adott tartalomnak leginkább megfelelő betűtípus és kompozíció kiválasztása. Vizuális jelek, szimbólumok egyértelmű, következetes használata (pl. magyarázóközlő rajzokon).</p> <p>Adott funkcióra csomagolás tervezése. Külső és belső terek különböző funkcióra történő berendezésének, átalakításának megtervezése</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális közlésformák, a műelemzés verbális módszerei. <i>Ének-zene:</i> A zenei és vizuális élmények kapcsolata. Zenei kompozíció.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> jelenetek, mozgások, összetett mediális művészeti hatások élményének feldolgozása</p>

BEFOGADÁS

Vizuális eszközök

<p>MEGJELENÍTÉS SAJÁTOSSÁGAI 9 óra</p> <ul style="list-style-type: none"> -vizuális nyelvi elemek - térábrázolási módok -vizuális minőségek -látványértelmezés -Vizuális minőségek - Kontrasz,harmónia - Kontextus 	<p>vizuális közlés, kifejezés legfontosabb eszközeinek (pont, vonal, sík- és térformák, felület, tónus, szín, szerkezet/kompozíció, képi motívumok) a vizuális közlésben, kifejezésben betöltött szerepének ismerete és használata az elemzés során.</p> <p>legjellegzetesebb térábrázolási konvenciók felismerése és lényegének ismerete. A termélység-megjelenítés különböző módjainak ismerete Vizuális minőségek differenciált megkülönböztetése szóbeli közlésekben is (pl. tónus/szín; alak/forma; textúra/faktúra/struktúra megkülönböztetése) .</p>	<p><i>Matematika:</i> Síkbeli és térbeli alakzatok. Vetületi ábrázolás.</p>
<p>TECHNIKÁK 3 óra</p>	<p>A vizuális közlés, kifejezés legfontosabb technikáinak felismerése. Ceruzarajz,kréta, pasztell, aquarell,tempera, akryl,tus, pác stb. technikai sajátosságainak megismerése alkalmazása.</p>	

Tevékenységterületek

<p>VIZUÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ 6 óra</p> <ul style="list-style-type: none"> - Folyamat, mozgás, idő - Kép és szöveg - Vizuális információ - Tömegkommunikáció - Médiakategóriák - Fotó, mozgókép 	<p>köznapi és művészi vizuális közlésekben előforduló legfontosabb jelek, jelzések, jelképek, motívumok megfelelő verbális értelmezése.</p> <p>. A tömegkommunikáció legfontosabb(auditív, vizuális, audiovizuális) eszközeinek, leggyakoribb formáinak ismerete és megkülönböztetése.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Szöveg és kép viszonya Meggyőző kommunikáció. Ábrák, képek, illusztrációk kapcsolata a szöveggel. <i>Matematika:</i> Rajzolt, illetve tárgyi jelek értelmezése.</p> <p><i>Földrajz:</i> a mindennapi környezetben</p>
--	--	---

		előforduló jelek, jelzések, a jelekből álló információhoz kapcsolódó kommunikáció.
--	--	--

<p>TÁRGY ÉSKÖRNYEZETKUL TÚRA 6 óra</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kézműves és ipari tárgykultúra Népművészet - Forma- és Funkcióelemzés 	<p>A tárgyi néprajz és a népművészet fogalmának ismerete. A tárgyról leolvasható információk ismerete. Különböző korokból és kultúrákból származó tárgyak, objektumok (pl. épület, építmény) funkció- és formaelemzése.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> eszközhasználat. Lakókörnyezet-életmód. Tárgyak, szerkezetek, rendeltetés. - <i>Biológia-egészségtan:</i> . Környezet fogalmának értelmezése. Helyi természet- és környezetvédelmi problémák felismerése. Környezettudatos magatartás, fenntarthatóság. <p><i>Földrajz:</i> védett hazai és nemzetközi természeti értékek</p>
---	---	---

MŰTÁRGYLISTA, SZAKKIFEJEZÉS –LISTA

A 435 tételből álló képjegyzék az érettségi vizsga központi képanyagát tartalmazza, valamint a szakkifejezések listája pontosítja, konkretizálja az ismeretek körét.